

In dialoog met jezelf en anderen

Jaarverslag
integriteit
2023

provincie
Limburg

jezelf en anderen
in dialoog met

In dialoog met
jezelf en anderen

Jaarverslag
integriteit
2023

Inhoud

denken. Vragen te
en en eerlijk. Dan
eving de waarde
ele denken en du
de manier same

1. Voorwoord
Emile Roemer

4

2. Provinciale Staten
Manette Baggen

8

3. Gedeputeerde Staten
Elianne Demollin-Schneiders

20

4. Ambtelijke Organisatie
Suzanne Gillissen & Sandra Muijs

30

5. Openbaar bestuur Limburg
Jos Hessels

42

6. Blik vooruit
Emile Roemer

52

1.

Voorwoord

Integriteit? Praat erover met de ander

Het onderwerp van dit jaarverslag is zoals de titel al doet vermoeden: integriteit.

De betekenis hiervan is voor velen hetzelfde, of kent in elk geval vaak de nodige overlap. Maar als je soms een grote stap terugzet, of vanuit het perspectief van een ander kijkt, dan zie je toch verschillen. Dan wekt de nieuwsgierigheid de mens. Onze (klein)kinderen laten zien dat we dit allemaal in ons DNA hebben zitten. Want als kinderen iets niet begrijpen, kennen of twijfelen, dan stellen ze van nature vragen. En daarmee houden ze ons, bewust of onbewust, een spiegel voor.

In mijn nieuwjaarsboodschap als gouverneur aan de Limburgers sprak ik over het niet denken voor de ander, maar er zijn voor, en praten met de ander. In Limburg draaien we het namelijk om. We halen niet alleen alles uit ons eigen leven, maar voegen ook graag wat toe aan het leven van een ander. In Limburg gaat het leven niet om 'ik', maar om elkaar, om samen leven. Nederland kan wat dat betreft wel wat extra Limburg gebruiken.

En dat is zeer zeker van toepassing als je het hebt over integriteit. Want met elkaar praten over integriteit maakt dat we een positieve impuls geven aan de kwaliteit van ons openbaar bestuur en dus indirect aan de kwaliteit van ons leven. Integriteit is een belangrijk en soms ook een moeilijk onderwerp. We kennen het allemaal, kijken en denken er misschien anders over, maar hoe vaak hebben we het er eigenlijk met de ander over? Praten we er weleens over met collega's op de werkvloer of doen we dit als volksvertegenwoordigers onderling? Staan we erbij stil met onze partner, ouders, kinderen? Hebben we het in onze vrije tijd, tijdens ontmoetingen bij verenigingen of (sport)clubs, hierover?

Behalve op de verplichte momenten, zoals het afleggen van een eed of belofte bij indiensttreding als ambtenaar, het voeren van het integriteitsspiegelgesprek als Statenlid en de integriteitsscreening als bestuurder, wanneer hebben we nou samen het gesprek over integriteit? Kijken we zelf nog eens in de spiegel of houden we elkaar de spiegel voor?

Als gouverneur krijg ik soms van de buitenwacht het etiket 'hoeder van de integriteit' opgeplakt. Dit is niet terecht. Integriteit is een beetje zoals zuurstof. Het is van en voor ons allemaal. Een essentieel onderdeel van ons leven, waar we niet direct bij stilstaan. We dragen de verantwoordelijkheid die integriteit heet dan ook samen. Wél heb ik als gouverneur de zorgplicht om de integriteit in het openbaar bestuur te bevorderen, door u uit te dagen het er actief samen over te hebben.

Of je nu ambtenaar, bestuurder of Statenlid bent, wij hebben allemaal een aandeel in dit belangrijke onderwerp. Goed om er dan ook over te praten. Te denken. Vragen te stellen. Aan jezelf. Aan de ander. Aan elkaar. Over zaken die spelen. Open en eerlijk. Dan geven we samen het onderwerp integriteit en daarmee ook onze omgeving de waarde die het verdient en vraagt. Want juist samen houden we ons eigen morele denken en dus ook het dagelijks doen scherp. Deze spiegel helpt ons om op een gezonde manier samen te reflecteren.

Ga het gesprek aan met de ander.

Vandaag.

Morgen.

Overmorgen.

Emile Roemer

Gouverneur van Limburg

ROL EN POSITIE COMMISSARIS VAN DE KONING BINNEN HET INTEGRITEITSBELEID

Op basis van de Provinciewet is de commissaris van de Koning verantwoordelijk voor het bevorderen van de integriteit in de provincie. Dit betreft Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de ambtelijke Provinciale organisatie. Hij legt verantwoording af aan Provinciale Staten over het gevoerde beleid en is portefeuillehouder integriteit in het college van Gedeputeerde Staten.

Daarnaast heeft de commissaris van de Koning op grond van de Provinciewet een taak als Rijksorgaan. Hij adviseert en bemiddelt bij verstoorde bestuurlijke verhoudingen wanneer de bestuurlijke integriteit van een Limburgse gemeente of het Waterschap Limburg in het geding komt. Hij legt verantwoording hierover af aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). ■

2.

Provinciale Staten

Extern adviseur Integriteit Manette Baggen is veel meer dan een meldpunt

Manette Baggen is als extern adviseur Integriteit het vertrouwelijke meldpunt voor alle signalen van mogelijke integriteitsschendingen door leden van Provinciale Staten (PS) of Gedeputeerde Staten (GS). In de Integriteitsdriehoek bespreekt ze meldingen samen met de griffier en de commissaris van de Koning, die de taak heeft intern toezicht te houden op integriteitsafspraken.

Toon bereidheid om het gesprek aan te gaan

dezbrek aan te daan
Toon bereidheid om het

“De Provincie timmert stevig aan de weg op het gebied van integriteit. Er zijn heel wat maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat de organisatie betrouwbaar, integer en transparant blijft handelen. Onder andere door het inrichten van een meldpunt om mogelijke integriteits-schendingen aan te kaarten en deze onafhankelijk te laten toetsen. Maar ook door het actualiseren van verschillende regelingen, zoals de gedragscode waaraan gedeputeerden en leden van Provinciale Staten gehouden zijn en het meld-protocol”, begint Baggen.

INTEGRITEITSDRIEHOEK

“Als een burger, organisatie, ambtenaar of collega-volksvertegenwoordiger vermoedt dat een lid van Provinciale Staten of Gedeputeerde Staten niet-integer heeft gehandeld, kan hij of zij dat melden bij de commissaris van de Koning (cdK), maar ook rechtstreeks bij mij”, legt ze haar rol als extern adviseur uit. “Ik toets elke melding aan de hand van een onderzoeksprotocol. Daarna breng ik de melding en mijn advies ter sprake in de Integriteitsdriehoek, die bestaat uit de cdK, de griffier en ikzelf. Hierin wordt de melding beoordeeld. Er kan worden geoordeeld dat de melding geen integriteitskwestie of -schending is, er verdere verduidelijking wenselijk is of dat de melding op feiten onderzocht moet worden door een extern bureau. Slechts in een enkel geval is er daadwerkelijk sprake van een integriteitsschending, maar meestal niet. Ik word absoluut blij van de aandacht die er vanuit de politieke kant is voor het onderwerp integriteit en met name ook de inzet die er is vanuit de cdK en griffier”, vertelt ze.

GEDRAGSCODE ‘SLECHTS’ LEIDRAAD

“Ik adviseer Statenleden ook bij vraagstukken over bijvoorbeeld een mogelijke schijn van belangenverstrengeling. Statenleden kunnen in hun dagelijkse bestaan een functie hebben of rol vervullen waarbij een spanningsveld kan ontstaan in relatie tot hun Statenlidmaatschap. De gedragscode is daarbij een leidraad, maar heeft niet op elke vraag een pasklaar antwoord. Ik kijk naar elke individuele casus en kan daarin onafhankelijk adviseren”, vertelt ze over haar adviesrol. “Vaak heeft iemand daarvóór al een klankbord opgezocht binnen de eigen partij of fractie, of bij de griffier”, vult ze aan.

“Het zijn lang niet altijd eenvoudige casussen. Daarbij speelt ook mee dat de meningen over wat wel of niet integer is kunnen verschillen. Wat de een als belangenverstrengeling bestempelt, ziet de ander als een manier om zijn of haar deskundigheid in te zetten. Laat ik een hypothetische situatie als voorbeeld nemen. Stel, een Statenlid is boer. Kan hij dan binnen de Provinciale Staten het woord voeren of mee-stemmen over een onderwerp als stikstof of agrarisch natuur-beheer? Een gekozen volksvertegenwoordiger heeft de

morele én wettelijke plicht om te stemmen; er moet een juridische grondslag zijn om je daarvan te onthouden. Dat ga ik kritisch toetsen. Wat zeggen het staatsrecht en de wet hierover? Is er jurisprudentie op dit vlak?” geeft Baggen een kijkje in haar werkwijze.

MELDINGEN BEHOEDZAAM BENADEREN

Baggen benadert elke melding behoedzaam. “Statenleden bekleeden een bijzondere positie en zijn erg kwetsbaar vanwege hun publieke functie. Alleen al het feit dat er vraagtekens worden geplaatst bij de integriteit van een volksvertegenwoordiger kan enorm beschadigend werken”, legt Baggen uit. “Ik ga daarom altijd erg voorzichtig te werk. Een melding moet objectiveerbaar zijn en mag niet gebaseerd zijn op louter aannames. Sommige melders vinden dat ik enkel vanuit een aanname allerlei informatie zou moeten achterhalen. Maar er moet een gerechtvaardigd belang zijn om soms privacygevoelige informatie te mogen opvragen en onderzoeken. Daar ben ik dan ook erg kritisch op. Vaak betreft een melding uiteindelijk ook helemaal geen integriteitskwestie, gelet op de feiten en omstandigheden. Dan is het goed dat die voortoets er is”, vindt Baggen.

‘ZO’N CASUS BLIJFT WEL HANGEN’

Integriteit valt onder het bredere begrip bestuurscultuur, waar binnen de provincie veel aandacht naar uitgaat. “Daarbij gaat het behalve integriteit ook over de verhouding tussen het bestuur en de ambtelijke organisatie, de parlementaire cultuur en onderlinge omgangsvormen. Dat laatste is een zeer actueel thema, waar de afgelopen jaren door de Commissie Integriteitsbevordering, ondersteund vanuit de Griffie, op een heel praktische manier invulling aan is gegeven. Bijvoorbeeld door interactieve bijeenkomsten te organiseren voor Statenleden, waar specifieke casuïstiek wordt belicht over mogelijke belangenverstrengeling. Daar was onlangs bijvoorbeeld een actrice bij betrokken die de Statenleden niet kenden, maar haar rol zo overtuigend speelde dat men dacht dat het een Statenlid van een andere provincie was”, vertelt Baggen. “Zo’n casus blijft dan wel hangen en komt nog regelmatig terug in gesprekken.”

‘GA EERST MET ELKAAR IN GESPREK’

“Er is soms de neiging om iets te snel als een integriteitskwestie of integriteitsschending te zien. Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat integriteit ook wel eens als een politiek wapen wordt ingezet”, zegt Baggen. “Ik kom situaties tegen waarvan ik denk: dat had anders opgelost kunnen en moeten worden. Simpelweg door met elkaar in gesprek te gaan. Dit signaal proberen we ook al een aantal jaar vanuit de Integriteitsdriehoek af te geven. Zo voorkom je dat een

“Alleen al het plaatsen van vraagtekens bij de integriteit van een volksvertegenwoordiger kan enorm beschadigend werken.”

Mr. Manette Baggen studeerde Nederlands Recht aan de Universiteit Maastricht en kwam als juridisch medewerker en juridisch adviseur in de politiewereld terecht. Ze volgde de opleiding Tactisch Leidinggevende aan de Politieacademie en was achtereenvolgens Hoofd van het Bureau Interne Veiligheid bij Politie Friesland, het bedrijfs-onderdeel dat integriteitskwesties onderzoekt, wijkteamchef politieteam Iselmarkust en plaatsvervangend Programmadirecteur Professionele Weerbaarheid van de Nationale Politie. Sinds 2017 doet ze als zelfstandig integriteitsdeskundige onafhankelijk onderzoek naar integriteitskwesties en adviseert ze bestuurders op dit vlak.

situatie escaleert en Statenleden ten onrechte beschadigd raken. Ga met open vizier en respectvol in discussie. Toon zelf ook de bereidheid en schep de ruimte om het gesprek aan te gaan”, zegt Baggen.

STOKJE OVERDRAGEN

“Integriteit gaat ook over mijn eigen rol. In Limburg bestaat die rol al zeven jaar en wordt deze nu alweer bijna vijf jaar door mijzelf ingevuld. Ik kijk kritisch naar die termijn. Hier is geen limiet aan verbonden. Maar persoonlijk vind ik dat er voor dit type rollen wel een soort van ‘houdbaarheidsdatum’ is. Ik kijk natuurlijk op een bepaalde manier naar integriteitsvraagstukken. Daarnaast heb ik in die vijf jaar regelmatig contact met de cdK en de griffier en ambtenaren. Je ontkomt er niet aan dat je toch een bepaalde relatie met elkaar opbouwt. Een kritische vraag die ik me daarom ook moet stellen, is of ik nog altijd mijn onafhankelijkheid volledig kan waarborgen. Ik heb dit ook aangekaart binnen de Integriteitsdriehoek. Het moment dat ik het stokje zal moeten overdragen, komt wel dichterbij. Als mens vind ik dat overigens oprecht jammer. De casuïstiek blijft interessant en de samenwerking ga ik zeker missen. Maar een nieuwe adviseur zal weer door een andere bril naar het thema en naar de organisatie kijken, en gaat daar zijn of haar eigen bijdrage aan kunnen leveren”, besluit ze. ■

REFLECTIE COMMISSARIS VAN DE KONING

Publieke bestuurders zijn kwetsbaar en liggen onder een maatschappelijk vergrootglas. Om de kwetsbaarheden van de aanstaande Statenleden goed te kunnen inschatten, heb ik vóór hun installatie een individueel gesprek met elk van hen, samen met de griffier en een extern adviseur. Tijdens deze gesprekken houden we kandidaten een integriteitsspiegel voor. Zo wordt iemand zich al vroeg bewust van het belang van integer handelen als volksvertegenwoordiger en worden mogelijke kwetsbaarheden bespreekbaar gemaakt. Het vergroten van die bewustwording begint bij deze spiegelgesprekken, maar houdt hier niet op. Bewustwording – het woord zegt het al – is een voortdurend proces. Om de kennis over integriteit binnen Provinciale Staten en de integriteit van Statenleden te bevorderen, zijn er ook in 2023 diverse interactieve bijeenkomsten georganiseerd door de Commissie Integriteitsbevordering. Verschillende Statenleden hebben in 2023 ook bij mij, de griffier of de extern adviseur een klankbord opgezocht wanneer zij geconfronteerd werden met vragen of twijfels bij integriteitsvraagstukken. Mede daaruit leer ik dat er binnen Provinciale Staten een sterk individueel en collectief verantwoordelijkheidsgevoel is voor integriteit, en dat Statenleden bij hun handelen de kwaliteit van het provinciale openbaar bestuur vooropstellen. ■

2.1 Gedragscode bestuurlijke Integriteit leden van Provinciale Staten van Limburg 2024

Leden van Provinciale Staten horen bij hun handelen de kwaliteit van het Provinciale openbare bestuur centraal te stellen. Bestuurlijke integriteit houdt in dat leden van Provinciale Staten de verantwoordelijkheid aanvaarden en indien nodig er verantwoording over afleggen. De Gedragscode bestuurlijke Integriteit leden van Provinciale Staten van Limburg 2024 is een aanvullend instrument op de geldende wet- en regelgeving en de bijbehorende jurisprudentie, om integriteit en de belangen van een integer bestuur te waarborgen. Ieder lid van Provinciale Staten tekent na zijn/haar installatie een verklaring dat hij/zij de Gedragscode bestuurlijke Integriteit zal naleven. De Gedragscode bestuurlijke Integriteit leden van Provinciale Staten van Limburg 2024 is niet vrijblijvend en leden van Provinciale Staten kunnen hierop worden aangesproken en (politiek) ter verantwoording worden geroepen.

Bekijk de gedragscode

2.2 Commissie Integriteits- bevordering

De Commissie Integriteitsbevordering heeft tot doel gezamenlijk en resultaatgericht bijeenkomsten en workshops te organiseren. Deze zijn bedoeld om de kennis over integriteit binnen Provinciale Staten te bevorderen. De Commissie Integriteitsbevordering bestaat uit acht Statenleden. Op 8 december 2023 is er een interactieve bijeenkomst voor Statenleden geweest waarin het gesprek met elkaar is gevoerd over de valkuilen van het ‘glazen huis’. De extern adviseur Integriteit, de commissaris van de Koning en de griffier zijn adviserend lid van de Commissie Integriteitsbevordering.

Vergaderingen in beslotenheid door de
Commissie Integriteitsbevordering

2.3 Extern adviseur integriteit en Integriteitsdriehoek

*Bijeenkomsten
Integriteitsdriehoek*

2.4 Integriteitsspiegel leden Provinciale Staten

Publieke bestuurders liggen in toenemende mate onder een maatschappelijk vergrootglas. Om bewustwording te creëren en de kwetsbaarheden van aanstaande Statenleden zo goed mogelijk te kunnen inschatten/bespreekbaar te maken, vindt de commissaris van de Koning het belangrijk om met iedere kandidaat voor de Provinciale Staten aan de hand van een integriteitsspiegel in gesprek te gaan. Na benoeming, maar vóór het onderzoek van de geloofsbrieven en de installatie, vindt dit gesprek met de commissaris van de Koning, de griffier en de extern adviseur Integriteit plaats. Ieder (nieuw) Statenlid heeft, sinds de start van de nieuwe Provinciale Statenperiode in 2023, zo'n gesprek gehad.

*Integriteitsspiegelgesprekken
bij aantreden nieuwe Statenleden*

*Integriteitsspiegelgesprekken bij
wisselingen Statenleden van
maart t/m december 2023*

2.5 Klankbord

Leden van Provinciale Staten streven ernaar om, overeenkomend met de Gedragscode Bestuurlijke Integriteit, een klankbord op te zoeken nadat zij in aanmerking zijn gekomen met (eigen) integriteitsvraagstukken. Dit klankbord vindt men bijvoorbeeld bij de commissaris van de Koning, de griffier, de extern adviseur Integriteit en/of iemand binnen de eigen partij of fractie. Op deze wijze is er continue aandacht voor integriteit en is men hierover in gesprek.

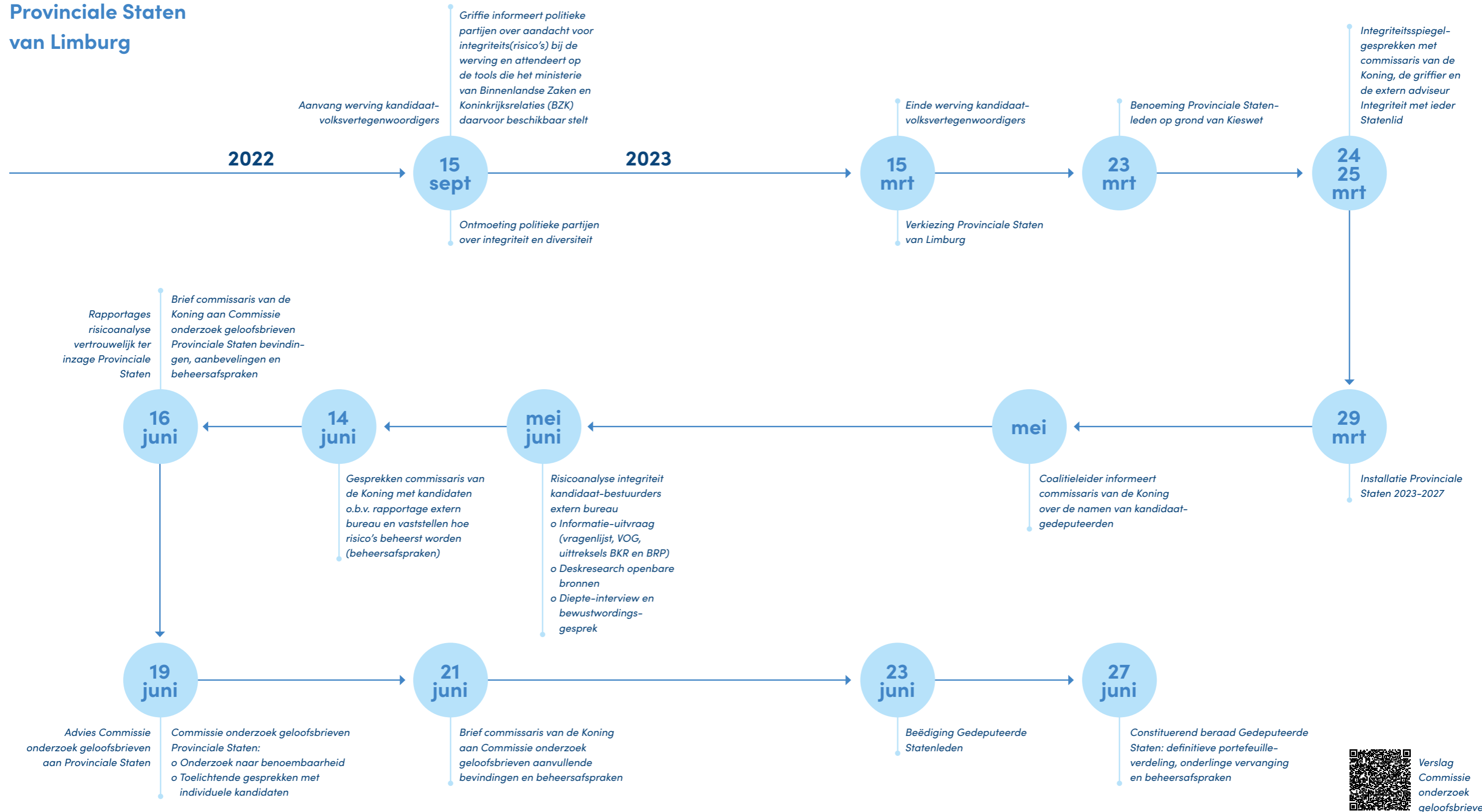
2.6 Meldingen van (vermoedens) integriteitsschendingen PS/GS

Er is één melding over een Provinciale Statenlid ontvangen. Dit betrof geen integriteitsschending. Hiervoor is een voortoets uitgevoerd en de melding is beoordeeld in de Integriteitsdriehoek. Daarnaast is twee keer een voortoets uitgevoerd over een mogelijke (schijn van) belangenverstremming. Op basis hiervan is een schriftelijk advies uitgebracht aan betreffende Provinciale Statenleden.

Adviesverzoeken ontvangen

Verkiezingen Provinciale Staten van Limburg

Verslag
Commissie
onderzoek
geloofsbrieven

3.

Gedeputeerde
Staten

Gedeputeerde Elianne Demollin-Schneiders wil er voor elke Limburger zijn

Elianne Demollin-Schneiders maakte als ‘gewoon Limburgs *maedje*’ haar opwachting in het huidige college van Gedeputeerde Staten en wil dat vooral ook blijven. ‘Ik wil dat elke Limburger gehoord en gezien wordt, en het gevoel heeft dat hij of zij ertoe doet.’

Dienstbare overheid vraagt om kwetsbare opstelling

Dienstbare overheid vraagt om kwetsbare opstelling

“Ik geloof dat De Limburger mij ‘De grootste verrassing bij de presentatie van het nieuwe college’ noemde”, begint Demollin. “Niet helemaal onterecht, want achteraf heb ik mijzelf misschien nog wel het meest verbaasd. Ik heb namelijk nooit een politieke carrière geambieerd. Na de uitslag van de verkiezingen voor Provinciale Staten in 2023 had de BBB twee kandidaten nodig voor het nieuwe college van Gedeputeerde Staten. Vanuit mijn liefde voor Limburg en hart voor alle inwoners van onze provincie ben ik serieus gaan nadenken over hun verzoek. Begin jaren 90 van de vorige eeuw moesten mijn ouders hun boerderij van de hand doen na een juridische procedure. Ik voel dus tot in mijn diepste vezels wat de Limburgse boeren nu meemaken”, vertelt Demollin, die als boerendochter opgroeide in Eckelrade, hetzelfde dorpje waar ze nu woont met haar gezin.

WERKENDE MOEDER ZORGDE VOOR GEFRONSTE WENKBRAUWEN

Aan het feit dat ze het enige vrouwelijke lid is van het college van Gedeputeerde Staten, wil ze niet al te veel aandacht schenken. “Het valt natuurlijk wel op dat ik de enige vrouw ben, maar dat komt misschien ook door mijn kleurrijke outfit”, verwijst ze naar de foto van het college op de provinciewebsite, waarop haar mannelijke collega’s stuk voor stuk in blauw of zwart pak poseren. “Natuurlijk heb ik in de ruim dertig jaar dat ik werkzaam ben te maken gekregen met de vooroordelen waar veel werkende vrouwen mee te maken hadden en nog steeds hebben, zij het steeds minder. ‘Waarom stop je niet met werken?’ is een vraag die niet vlug aan een man wordt gesteld als hij kinderen krijgt. Als je daarentegen als moeder blijft werken, zorgde dat zeker vroeger voor gefronste wenkbrauwen”, weet ze.

INTERNE DIALOOG

Vormde haar vrouw-zijn dan een extra motivatie voor haar om zich kandidaat te stellen als gedeputeerde? “Ik heb mij als eerste afgevraagd wat de impact op mijn gezin zou zijn. Thuis zien ze mij tegenwoordig een stuk minder. De mensen uit mijn omgeving vroegen zich op hun beurt af wat voor impact het op mij en mijn gezondheid zou hebben. Ik heb menig interne dialoog gevoerd voor ik uiteindelijk de knoop heb doorgemaakt”, vertelt Demollin. “Toen ik mijn besluit eenmaal had genomen, bracht dat onmiddellijk innerlijke rust. Dan weet je dat het de juiste beslissing was”, voegt ze eraan toe.

‘STEVIG AAN DE TAND GEVOELD’

“Als kandidaat-lid staat binnen korte tijd je hele leven op zijn kop. Dat heeft een behoorlijke impact op jezelf en je omgeving. Je krijgt te maken met een integriteitsscreening,

“Ik ga ook geregeld alle clusters langs om in gesprek te gaan, waarbij ik ambtelijke tegenspraak stimuleer.”

die naar aanleiding van de bestuurscrisis in 2021 is aangescherpt. Je wordt door een commissie stevig aan de tand gevoeld en komt onder een vergrootglas te liggen. Niet zonder reden natuurlijk. Dat is een persoonlijk offer dat je moet brengen als je het algemeen belang wilt dienen”, aldus Demollin.

EIGEN ONDERNEMING OPGEVEN

“Ik had een eigen onderneming en daarnaast een deeltijdbaan bij de Open Universiteit. Die werkzaamheden liggen tijdens je ambtsperiode volledig stil. Je moet als gedeputeerde al je nevenfuncties en de inkomsten daaruit openbaar maken. Functies die een integriteitsrisico vormen, zijn niet toegestaan. Persoonlijke nevenfuncties binnen de provincie grenzen worden zonder uitzondering aangemerkt als risicovol”, legt Demollin uit. “Dat geldt niet alleen voor mijn eigen onderneming, maar ook voor mijn baan bij de Open Universiteit, waar ik met buitengewoon verlof ben en een terugkeergarantie heb. Dat betekent ook dat niet ik, maar een collega-gedeputeerde vanmiddag naar een overleg gaat waar onder andere de Open Universiteit bij is”, vertelt Demollin, die als portefeuillehouder Onderwijs en Arbeidsmarkt normaal gezien de aangewezen persoon zou zijn om hiernaartoe te gaan.

AMBTELIJKE TEGENSPRAAK

“Dit bestuur staat midden in de samenleving. In het coalitieakkoord staan daarom onderwerpen centraal die elke Limburger direct raken. Ik ga ook geregeld alle clusters langs om in gesprek te gaan, waarbij ik ambtelijke tegenspraak stimuleer. Dat geeft een impuls aan de kwaliteit van openbaar bestuur”, aldus Demollin. “Voor die kwaliteit is integriteit natuurlijk een basisvoorwaarde. Op dat thema zijn en blijven we binnen het college samen erg scherp, door met open vizier het gesprek met elkaar aan te gaan.”

BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN EEN RESPONSIEVE OVERHEID

Demollin houdt zich als gedeputeerde onder andere bezig met bestuurlijke organisatie en vernieuwing. “We staan aan de vooravond van een transformatie naar een responsieve, proactieve overheid die naast de burger staat en werkt aan actuele maatschappelijke opgaven. Samen met actoren uit het maatschappelijke veld, waarin niet geconcurrereerd wordt om publieke gelden. We kunnen elke euro belastinggeld immers maar één keer uitgeven”, legt ze uit.

Een responsieve overheid vraagt ook om een andere informatiehuishouding. “Om afgewogen besluiten te kunnen nemen, moet je over voldoende en goede informatie beschikken. We moeten kwalitatieve data verzamelen, zuiver

Elianne Demollin-Schneiders studeerde rundveehouderij aan de HAS en volgde aansluitend de post-bachelor milieutechniek aan de hts, beide in Den Bosch. Vervolgens werkte ze twee jaar in het bedrijfsleven, voor ze van 1994 tot 2018 bij de gemeente Heerlen aan de slag ging in verschillende functies. In haar tijd bij de gemeente studeerde ze rechten aan de Universiteit Maastricht, waar ze twee masters afrondde (Nederlands Recht en Globalisation & Law). Van 2019 tot dat ze als gedeputeerde aan de slag ging, hield ze zich als zelfstandig ondernemer bezig met projectmediation. Als gedeputeerde heeft ze Bestuur, Onderwijs en Arbeidsmarkt, Regiodeals en Europese fondsen in haar portefeuille.

maken en aan elkaar koppelen voor een brede kijk op het welzijn van bewoners en de gebieden waarin zij leven“, vertelt Demollin, die ook data governance en digitalisering in haar portefeuille heeft. “Zo kunnen we een goede afweging maken tussen de economische, ecologische en sociale impact van ons beleid. Daarom hebben onze beleidskaders ook doelenbomen, waarmee je beleid kwantificeerbaar maakt en ziet wat de impact is van een bepaalde investering. Daarmee stel je je als bestuurder kwetsbaar op, maar dat hoort bij een dienstbare overheid waarin elke Limburger telt“, legt ze uit.

LOKAAL LOKET VOOR MIJNBOUWSCHADE

Demollin heeft ook het dossier Mijnbouwschade in haar portefeuille. “Het lot van de gedupeerden in dezen is iets dat ik me persoonlijk aantrek. Gelukkig is er lering getrokken uit ‘Groningen’ en krijgt Limburg een lokaal loket om de schade aan huizen soepel af te handelen. De landelijke Commissie Mijnbouwschade beoordeelt schademeldingen en krijgt hiervoor een Limburgse Kamer. Die kijkt of het aannemelijk is dat de schade door mijnbouw is veroorzaakt. Dat betekent dat inwoners veel minder bewijslast hoeven aan te dragen“, weet Demollin. “De uitgangspunten van de herstelregeling zijn vastgesteld. De Provincie ziet er nu op toe dat het loket zodanig wordt vormgegeven en ingericht dat schademeldingen inderdaad zo goed en snel mogelijk kunnen worden afgehandeld“, sluit ze af. ■

REFLECTIE COMMISSARIS VAN DE KONING

Binnen het college van Gedeputeerde Staten nemen we beslissingen samen en zijn we ook samen verantwoordelijk voor onze taken. Dat geldt ook voor het toezicht op integriteit. Binnen het college houden we elkaar erg scherp op dit thema. Iedereen is alert op integriteit. Er heerst ook een open cultuur waarin het vanzelfsprekend is om samen het gesprek te voeren over dit thema en – als dat nodig is – elkaar ook aan te spreken op eigen integer handelen en de integriteit binnen het college. Dat is een collegiale verantwoordelijkheid die we naar elkaar toe hebben. Voorop staat echter dat ieder collegelid altijd zelf verantwoordelijk is voor het eigen handelen. Als voorzitter van het college van Gedeputeerde Staten is het mijn taak toe te zien op de borging en de nakoming van de gemaakte afspraken met de individuele gedeputeerden en de integriteit van het collectieve besluitvormingsproces te bewaken. Over de wijze waarop we in de praktijk invulling geven aan integer handelen, hebben we heldere afspraken met elkaar gemaakt. Die zijn vastgelegd in een gedragscode en in beheersafspraken. Als er twijfel of discussie ontstaat, kunnen we eventueel daarop terugrijpen. Dat het thema integriteit soms vragen oproept die samen worden besproken, zie ik als positief. Want dat betekent dat er een sterk integriteitsbesef is. Door voortdurend over integriteit in gesprek te blijven, wordt dat alleen maar sterker. ■

“Elke Limburger telt!”

3.1 Nieuw college

Op 23 juni 2023 werden de nieuwe Gedeputeerde Staten beëdigd. Voor de periode 2023–2027 is een coalitieakkoord bereikt met de BBB, VVD, CDA, PvdA en SP.

Met het coalitieakkoord ‘Elke Limburger telt!’ maken de coalitiepartijen zich sterk voor een betrouwbare en integere overheid. Dit vanuit een bestuurlijke rolopvatting met als motto Provincie midden in de samenleving. Integriteit, transparantie en betrouwbaarheid zijn hierin noodzakelijke randvoorwaarden voor een kwalitatief goed bestuur.

Bekijk het coalitieakkoord

3.2 Gedragscode Integriteit commissaris van de Koning en Gedeputeerden Provincie Limburg

De Provinciewet draagt Provinciale Staten op om voor de commissaris van de Koning en de Gedeputeerde Staten een gedragscode vast te stellen. Deze gedragscode is een aanvulling op de wettelijke regels en bevat gedragsnormen en regels. Deze normen en regels zorgen ervoor dat de transparantie van het handelen en de besluitvorming worden vergroot.

In lijn met aanbevelingen van de provinciale enquêtecommissie en de daarover in het Werkplan Bestuurscultuur 2023–2027 gemaakte afspraken, is in 2023 een aantal verbeteringen van de bestuurlijke gedragscode voorbereid. Deze verbeteringen gaan over de opgave van belangen, het lobbyverbod, omgangsvormen en de informatiehuishouding. De wijzigingen zijn aan Provinciale Staten voorgelegd en vastgesteld op 5 april 2024.

3.3 Melding nevenfuncties en neveninkomsten

Op basis van de Provinciewet zijn leden van Gedeputeerde Staten en de commissaris van de Koning verplicht om nevenfuncties en de hoogte van de inkomsten van deze functies openbaar te maken. Nevenfuncties van de commissaris van de Koning en de Gedeputeerde Staten worden vooraf ambtelijk getoetst. Vervolgens worden deze voor aanvaarding in het college van Gedeputeerde Staten gemeld. Provinciale Staten ontvangen ieder kwartaal een overzicht met de wijzigingen in de nevenfuncties. Nevenfuncties die een integriteitsrisico vormen of die het aanzien van het ambt kunnen schaden zijn niet toegestaan. Om die reden zijn persoonlijke nevenfuncties bij organisaties die actief zijn binnen de provincie Limburg niet toegestaan. Nevenfuncties bij organisaties buiten de provinciegrenzen zijn aanvaardbaar zover deze organisaties in geen enkele relatie staan tot de provincie Limburg.

Neveninkomsten worden jaarlijks opgegeven aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in verband met de verrekenregels van deze neveninkomsten. De nevenfuncties, te verdelen in ambtsgebonden en niet ambtsgebonden, worden gepubliceerd op www.limburg.nl, met vermelding van de eventueel aan de nevenfunctie verbonden bezoldiging.

Bekijk de Gedeputeerden en hun nevenfuncties

3.4 Integriteitscreening kandidaat-leden van Gedeputeerde Staten

Onderdeel van de benoemings-procedure van nieuwe leden van Gedeputeerde Staten is een risico-analyse integriteit, zie pagina 18 en 19.

Dit gebeurde in 2023 volgens de nieuwe 'Handreiking Risicoanalyse Integriteit Openbaar Bestuur 2023' (vastgesteld PS 15 december 2023)

4.

Ambtelijke Organisatie

Team Integriteit adviseert over integer ambtelijk vakmanschap

Suzanne Gillissen en Sandra Muijs vormen het tweekoppige Team Integriteit, dat als voornaamste taak het coördineren van het integriteitsbeleid voor de provinciale ambtelijke organisatie heeft.

“Een betrouwbare overheid is een van de belangrijkste bouwstenen van onze democratie. Het is daarom belangrijk dat integriteit onderdeel is van het dagelijks professioneel handelen van iedereen die voor of namens de Provincie Limburg werkt: volksvertegenwoordigers, bestuurders, ambtenaren en andere collega’s. Samen werken we aan een nog beter en mooier Limburg voor elke Limburger. Onze 1.000 collega’s zijn zich bewust van de bijzondere positie die ze hebben in de samenleving en het algemeen belang dat ze dienen”, begint Gillissen.

“We moeten kritisch zijn op het te breed oprekken van het begrip integriteit.”

ELKE AMBTENAAR LEVERT BIJDRAGE AAN EEN INTEGERE OVERHEID

“Een ambtenaar voert taken uit die gerelateerd zijn aan de taken van het provinciaal bestuur, dat daartoe beschikt over, soms vergaande, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Het vaststellen van regels, opleggen van verplichtingen en toezien op de naleving daarvan, formuleren van beleid, uitgeven van vergunningen, behandelen van klachten van burgers enzovoorts. Elke ambtenaar draagt met zijn doen en laten een steentje bij aan de betrouwbaarheid en geloofwaardigheid van de provinciale overheidsorganisatie”, gaat Gillissen verder.

COÖRDINEREN INTEGRITEITSBELEID

“De algemeen directeur is ambtelijk eindverantwoordelijk voor het integriteitsbeleid in de ambtelijke organisatie. Hij werkt daarbij nauw samen met de commissaris van de Koning, die portefeuillehouder integriteit is in het college van Gedeputeerde Staten. De algemeen directeur is tevens provinciesecretaris van het college en is daarmee een belangrijke schakel tussen bestuur en ambtelijke organisatie. Team Integriteit is onderdeel van het Kabinet van de commissaris van de Koning en heeft als taak het integriteitsbeleid te coördineren”, legt Muijs uit.

Team Integriteit
Suzanne Gillissen is senior beleidsmedewerker integriteit en werkt vijftienvintig jaar bij de Provincie Limburg. Integriteit loopt als een rode draad door haar loopbaan bij de Provincie Limburg. Daar werkte zij als jurist bij P&O en bij juridische zaken als ambtelijk secretaris Ondernemingsraad.

Sandra Muijs is beleidsmedewerker integriteit en werkt ruim tweeëntwintig jaar bij de Provincie Limburg en was voorheen P&O-adviseur.

AANSPREEKPUNT VOOR AMBTELIJKE ORGANISATIE BIJ INTEGRITEITSKWESTIES

“Dat coördineren betekent allereerst het opstellen van integriteitsbeleid en het ontwikkelen en invoeren van instrumenten, regelingen en activiteiten die het integriteitsbewustzijn bevorderen. Daarnaast zien we toe op de naleving van genoemde regelingen en nemen we in opdracht van de algemeen directeur meldingen van (mogelijke) integriteitsschendingen in behandeling. Tot slot geven we gevraagd en ongevraagd advies op het gebied van integriteit aan leidinggevenden en medewerkers”, verduidelijkt Muijs.

INTEGRITEITSBEWUSTZIJN STIMULEREN

“De inzichten over integriteit staan niet stil, maar bewegen mee met maatschappelijke ontwikkelingen. Ons integriteitsbeleid moet actueel blijven en wordt waar en wanneer nodig bijgesteld. Een belangrijk en toegankelijk instrument om het integriteitsbewustzijn te stimuleren, is de ambtelijke gedragscode. Deze is in feite een vertaling van de wettelijke normen naar onze eigen organisatie en dagelijkse praktijk”, legt Gillissen uit.

GEDRAGSCODE BIEDT HANDELINGSPERSPECTIEF

“Iedereen is zelf altijd verantwoordelijk voor het eigen gedrag. De gedragscode biedt daarbij houvast om het eigen handelen te toetsen. De gedragscode maakt duidelijk wat wij bij de Provincie Limburg verstaan onder integer handelen en helpt bij het herkennen van mogelijke integriteitsrisico’s. Het document bevat een ethisch afwegingskader, concrete regels en ook voorbeeldsituaties, maar is niet uitputtend. Als je twijfelt over je eigen handelen of voor een dilemma komt te staan, kun je bij je leidinggevende of bij ons terecht voor advies. Maar ook bij een vertrouwenspersoon”, vertelt Gillissen.

ZONDER SCHROOM DURVEN PRATEN OVER DILEMMA'S

“Je moet, zonder aarzeling, het gesprek durven aangaan over twijfels en dilemma’s. Integriteit is handelen volgens de morele normen die we samen hebben afgesproken. Maar hoe je daar in de praktijk op een goede manier invulling aan geeft, is niet altijd meteen duidelijk. Dat is normaal, want we zijn allemaal mensen. Dat je soms niet weet hoe je in een bepaalde situatie het goede doet, wil zeker niet zeggen dat je als persoon niet integer bent. Het is juist moedig om je vraag of twijfels over integer handelen open op tafel te durven leggen. Als je er even niet uitkomt, hoef je gelukkig niet meteen te beslissen en kun je een sparringpartner of klankbord zoeken”, zegt Gillissen.

SPELENDERWIJS LEREN OVER AMBTELIJKE INTEGRITEIT

Binnen het integriteitsbeleid is er aandacht voor zowel regels als bewustwording. “Ons integriteitsbeleid begint bij de voordeur. Al bij het openstellen van een vacature en tijdens de selectiegesprekken is er aandacht voor integriteit. Nieuwe medewerkers moeten een recente Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) overleggen en volgen een verplicht meerdaags introductieprogramma, inclusief een module Integriteit. We nemen de tijd om uit te leggen hoe we bij de Provincie Limburg invulling geven aan integriteit en voeren hier samen het gesprek over. Door het spelen van een dilemmaspel, maken nieuwe medewerkers spelenderwijs kennis met integriteitskwesties die ze in hun dagelijkse werk kunnen tegenkomen”, vertelt Muijs.

MOGELIJKE BELANGENVERSTRENGELING VOORKOMEN

“Ook de ambtseed of ambtsbelofte is een instrument om het belang van integer overheidshandelen tussen de oren te krijgen. Onderdeel van het integriteitsbeleid is verder dat we eventuele nevenwerkzaamheden melden bij de leidinggevende en afspraken maken om integriteitsrisico’s en (de schijn van) belangenverstremming te voorkomen. Van ambtenaren in salarisschaal 14 of hoger maken we de nevenwerkzaamheden openbaar, net zoals gedeputeerden hun nevenfuncties moeten publiceren”, vertelt Gillissen.

“De meeste vragen die we als team krijgen, gaan over nevenwerkzaamheden en mogelijke belangenverstremming. Iemand is bijvoorbeeld actief in het bestuur van een muziekvereniging, in een stichting of bij een andere organisatie. Deze activiteiten kunnen leiden tot botsing of verstremming van belangen als deze raakvlakken hebben met taken die bij hun ambtelijke functie horen. Wij adviseren bij dat soort kwesties”, zegt Muijs.

“Stel, iemand is penningmeester bij een milieuorganisatie in Limburg en houdt zich als ambtenaar bezig met milieu-beleid en milieuvergunningen. Mogelijk heeft deze persoon ambtshalve toegang tot vertrouwelijke informatie die relevant is voor de stichting waarvoor hij of zij werkt. Dat vertroebelt wellicht zijn objectieve kijk op zaken die niet alleen de provincie, maar óók de stichting aangaan”, geeft ze een hypothetisch voorbeeld.

POSITIEF DAT WE ZOVEEL VRAGEN KRIJGEN

"Ik zie het als positief en ben blij dat we als team zoveel vragen krijgen. Dat betekent dat medewerkers integriteit op de radar hebben, dat het integraal onderdeel is van hun ambtelijk vakmanschap én dat ze ons weten te vinden als dat nodig is. Formele meldingen van (mogelijke) integriteits-schendingen krijgen we sporadisch. We zijn samen goed op weg. Wat goed is, moet je goed onderhouden. Natuurlijk streven we daarbij altijd naar beter. Samen blijven praten over integriteit en de verdieping opzoeken helpt om het eigen en andermans bewustzijn aan te scherpen. Daarmee ontstaat een gezamenlijk moreel denkperspectief. Stel de juiste vragen op het goede moment. Nodig elkaar uit om, met respect voor ieders rol, in de spiegel te kijken als dat nodig is. Heb ook zélf de morele moed om in diezelfde spiegel te kijken. Tegelijkertijd moeten we ook niet doorslaan naar integritisme. Die neiging om iets te snel te duiden als een integriteitskwestie of integriteitsschending kan mensen doen verkrampen en heeft negatieve gevolgen voor de kwaliteit van ons openbaar bestuur. Daarom moeten we alert en kritisch zijn bij het gebruik en met name bij het oprekken van het begrip integriteit", besluit Gillissen. ■

Bekijk de Ambtenarenwet

Bekijk de gedragscode

REFLECTIE COMMISSARIS VAN DE KONING

Ambtenaren hebben een eigen rol in het behouden en vergroten van het vertrouwen dat burgers, bedrijven, instellingen en samenwerkingspartners moeten kunnen hebben in de overheid. Ik werk, als portefeuillehouder integriteit in het college, voor de ambtelijke integriteit nauw samen met de algemeen directeur van de ambtelijke organisatie. Ik ben ook persoonlijk bij alle clusters langsgeweest om te praten over de onderwerpen die de medewerkers in de organisatie bezighouden. Daarbij kwam ook integriteit ter sprake. We werken ook onophoudelijk en onvermoeibaar aan een open en eerlijke organisatiecultuur en veilige werkomgeving, waarin ambtelijke tegenspraak gestimuleerd wordt en het normaal is om twijfels en dilemma's ter sprake te brengen. Medewerkers kunnen integriteitskwesties bespreken met hun leidinggevende of aankaarten bij de interne vertrouwenspersoon. Wie advies wenst bij integriteitsdilemma's, kan ook terecht bij het Team Integriteit. We investeren verder via ons aanbod van in- en externe opleidingen, trainingen en cursussen in goed ambtelijk vakmanschap, waar integer werken onderdeel van is. Als ik kijk naar het aantal medewerkers dat deelneemt aan de modules integriteit of naar het aantal vragen dat het Team Integriteit beantwoordt, constateer ik dat integriteit leeft op de werkvloer en dat de bewustwording rondom dit thema alleen maar groeit. ■

Het Team Integriteit kreeg in 2023 vragen van onder meer de commissaris van de Koning, bestuurders, directie, cluster Personeel en Organisatie, managers, medewerkers, juristen en externen.

Onderwerpen onder andere

- Gedragscode (de vertaalslag naar de praktijk)
- Nevenwerkzaamheden (28 schriftelijke adviezen)
- Aannemen van geschenken
- Preventie
- Bewandelen van de juiste route voor meld- en klachtregelingen
- Ongewenste omgangsvormen (sociale integriteit)
- Rol vertrouwenspersonen

Acties onder andere

- Informeren en adviseren (schriftelijk en mondeling)
- Doorverwijzen naar bijvoorbeeld vertrouwenspersoon of P&O
- Betrekken van interne of externe deskundigen
- (On)gevraagd signaleren en adviseren algemeen directeur
- Extra aandacht besteden aan specifieke thema's tijdens preventieve activiteiten
- Trainingsactiviteiten

4.1 Preventie

De Provincie Limburg heeft in de afgelopen jaren gerichte regels, kaders en instrumenten vastgesteld om de ambtelijke integriteit te borgen. In ons integriteitsbeleid hebben we aandacht voor zowel regels als bewustwording. Integriteit is onderdeel van onze bedrijfsvoering en maakt deel uit van ons dagelijks handelen.

Personeelsbeleid

Onderstaand een selectie uit de op integriteit gerichte HR-instrumenten die in 2023 zijn toegepast:

- Risicoprofiel integriteit (openstellen vacature)
- Werving & Selectie
- Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)
- Introductiemodule Integriteit
- Eed en belofte
- Integriteitsverklaring
- Registratie nevenwerkzaamheden
- Gedragscode "Goed Ambtelijk Vakmanschap"
- Vertrouwenspersonen
- Meldprocedure
- Het goede gesprek
- Werkoverleg
- Scholing en training
- Kennisuitwisseling andere organisaties

Nieuwe medewerkers legden de ambtseed of -belofte af

Ambtelijke gedragscode Provincie Limburg 2020 "Goed Ambtelijk Vakmanschap"

In 2023 is gestart met de voorbereiding van een aantal wijzigingen in de ambtelijke gedragscode "Goed Ambtelijk Vakmanschap". Deels in aansluiting op een toezegging van de commissaris van de Koning aan Provinciale Staten en deels op initiatief van de directie. Na instemming van de Ondernemingsraad is de gewijzigde gedragscode "Goed Ambtelijk Vakmanschap" in het voorjaar 2024 vastgesteld. De aanvullingen betreffen het opnemen van een anti-lobby bepaling, het draaideurverbod en een nieuw onderdeel 'relaties en werk'.

Melding en registratie nevenwerkzaamheden en actualisatie

Ambtenaren van de Provincie Limburg staan midden in de maatschappij. Ze zijn actief in het verenigingsleven, in stichtingen en andere organisaties. Dat is positief, want zo weten zij wat er in de samenleving omgaat. Er zijn echter ook grenzen aan de mogelijkheden om als ambtenaar nevenwerkzaamheden te verrichten. Ambtenaren zijn daarom verplicht om opgave te doen van nevenwerkzaamheden die zij verrichten, wanneer deze raakvlakken kunnen hebben met hun hoofdfunctie bij de Provincie. Dit is in de Ambtenarenwet bepaald. De gedragscode licht toe in welke gevallen medewerkers hun leidinggevende om toestemming voor nevenwerkzaamheden moeten vragen. Dit om eventuele integriteitsrisico's, (de schijn van) belangenverstrengeling of imago-problemen voor de ambtenaar of de Provincie te voorkomen. Nevenwerkzaamheden die raakvlakken kunnen hebben met de hoofdfunctie bij de Provincie worden geregistreerd. Op grond van de Ambtenarenwet 2017 moeten bepaalde nevenfuncties bovendien openbaar worden gemaakt. In de gedragscode is vastgelegd dat dit in onze organisatie geldt voor de ambtenaren werkzaam in salarisschaal 14 en hoger. De publicatie van de nevenwerkzaamheden is te vinden op de website van de Provincie en wordt voortdurend actueel gehouden.

Bekijk de publicatie van nevenwerkzaamheden van ambtenaren

Op 31 december 2023 zijn er 199 medewerkers geregistreerd die samen 330 nevenfuncties hebben

Om het registreren van nevenactiviteiten makkelijker te maken zijn in 2023 de algemene processtappen voor medewerkers en leidinggevenden toegevoegd aan het interne intranet. Ook is hier een handleiding voor het digitale registratiesysteem aan toegevoegd.

Scholing en vorming

Medewerkers van de Provincie Limburg kunnen zich inschrijven voor diverse interne en externe opleidingen, cursussen en trainingen over integriteit en goed ambtelijk vakmanschap. Dit kan via de Limburg Academie, het digitale leerplatform van de Provincie Limburg. Het interne cursusaanbod bevat een aparte module 'Integriteit'. Deze wordt gegeven door Team Integriteit en de interne vertrouwenspersoon. Daarnaast biedt de Limburg Academie sinds enkele jaren de interne leerlijn Ambtelijk Vakmanschap aan. Deze is gericht op versterking van de basiskennis en vaardigheden van de ambtenaar, waarbij ook wordt

Nieuwe meldingen nevenwerkzaamheden

ingegaan op de bijzondere positie van de overheid, het belang van integer overheidshandelen en loyale tegenspraak.

Sociale veiligheid

Sociale veiligheid is een groot maatschappelijk thema waar wij ook in 2023 aandacht aan hebben besteed. Eind 2023 heeft een informatieve en interactieve bijeenkomst plaatsgevonden, waar alle leidinggevenden binnen de Provincie Limburg aan hebben deelgenomen. Doel van deze bijeenkomst was om sociale veiligheid te bespreken en samen te kijken hoe gehandeld moet worden op het moment dat er signalen van een onveilige sociale werkomgeving worden opgevangen. In 2023 zijn voorbereidingen gestart voor de uitwerking van een protocol. Hier wordt in 2024 verder vorm aan gegeven.

Gewijzigde meldingen nevenwerkzaamheden

Werkbelevingsonderzoek

De Provincie Limburg laat periodiek een werkbelevingsonderzoek uitvoeren door een extern bureau. Dit onderzoek vindt een keer per twee jaar plaats. Het volgende onderzoek vindt plaats in 2024. Thema's die in het onderzoek onder andere naar voren komen zijn integriteit, mate van invloed van medewerkers en de bestuurlijk-ambtelijke samenwerking.

Nieuwe medewerkers

Workshops nieuwe medewerkers

Trainees

Workshop trainees

4.2 Stimuleren in de uitvoering

Een effectief en integraal integriteitsbeleid is meer dan alleen regels en voorschriften. Regels alleen kunnen immers nooit antwoord geven op alle integriteitsvragen uit de dagelijkse praktijk. Het is van belang dat we een veilige werkomgeving in stand houden, waar dilemma's in alle openheid bespreekbaar gemaakt kunnen worden. Leidinggevendens spelen hierbij een belangrijke rol. Het Team Integriteit werd in 2023 regelmatig door leidinggevendens benaderd voor reflecterende of adviesgesprekken.

Introductieprogramma nieuwe medewerkers en trainees

Voor het introductieprogramma is een module integriteit ontwikkeld. Deze wordt aan alle nieuwe medewerkers en trainees aangeboden. Tijdens deze module worden onder andere integriteitsdilemma's gedeeld en besproken. Op deze manier wordt de weerbaarheid van medewerkers vergroot. Medewerkers maken kennis met de medewerkers van het Team Integriteit en met de interne vertrouwenspersoon. Zo weten ze waar ze terecht kunnen met vragen of dilemma's over integriteit. In 2023 werd bij de introductiemodules gebruik gemaakt van de dilemmaspeel Reflect en Dilemma. Ook wordt de mobiele applicatie 'Zuivere Koffie' onder de aandacht gebracht. In deze applicatie krijgt de speler doordachte dilemma's voorgelegd en moeten lastige morele keuzes gemaakt worden. De applicatie is bedoeld om de ontwikkeling van het integriteitsbesef te stimuleren en is gratis te downloaden. Gemeenten, het Waterschap en andere organisaties

- niet alleen in Limburg - gebruiken de applicatie om op een laagdrempelig niveau stil te staan bij integriteit. Bij de Provincie Limburg zetten we de applicatie onder meer in tijdens het introductieprogramma voor nieuwe medewerkers en trainees.

Informatie en communicatie

Om integriteitsbewustzijn te stimuleren is het van belang dat voor iedereen de juiste informatie ter beschikking is. Op het interne intranet is informatie beschikbaar over de actuele stand van het integriteitsbeleid, de gedragscode, nevenwerkzaamheden, meldprocedures en andere integriteitsinstrumenten. Nieuwe informatie wordt actief onder de aandacht gebracht. De informatie, regels en procedures zijn in 2023 door het Team Integriteit en de vertrouwenspersoon actueel gehouden.

4.3 Naleving en handhaving

Ambtenaren dienen zich als een goed werknemer te gedragen, in lijn met de voor hen geldende wet- en regelgeving en gedragscode. De algemeen directeur is eindverantwoordelijk voor de handhaving van het integriteitsbeleid. Niet integer gedrag kan arbeidsrechtelijke gevolgen hebben. Dat maakt dat integriteitsbeleid niet vrijblijvend is maar door iedereen serieus genomen moet worden.

Vertrouwenspersoon

Voor het bespreken van integriteitsdilemma's of om te klankborden kunnen provincie-medewerkers - naast hun leidinggevende - terecht bij de interne of externe vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon is onafhankelijk en heeft geheimhoudingsplicht. De vertrouwenspersoon biedt advies, ondersteuning en begeleiding op het gebied van integriteit, ongewenste omgangsvormen en psychosociale arbeidsbelasting (PSA). De vertrouwenspersoon rapporteert over de werkzaamheden in een afzonderlijk jaarverslag, dat met de directie en de ondernemingsraad besproken wordt.

Regeling melding vermoedens van een misstand

De Regeling melding vermoedens van een misstand regelt de manier waarop een medewerker melding kan doen van een vermoeden van een misstand. Deze regeling is voor provincie-medewerkers vastgelegd in een bijlage bij de cao Provincies.

De algemeen directeur maakt jaarlijks een rapportage over de uitvoering van deze regeling, met informatie over het aantal en de aard van de meldingen, de uitkomst van eventuele onderzoeken

en het standpunt van de werkgever. Deze rapportage wordt ook besproken met de Ondernemingsraad. In 2023 zijn op grond van de regeling geen meldingen ontvangen. Tijdens de behandeling van het Werkplan bestuurscultuur 2023-2027 is in de vergadering van Provinciale Staten van 15 december 2022 toegezegd om in lijn met de geldende EU-klokkenluidersrichtlijn een publiekrechtelijke meldregeling op te stellen voor niet-werknemers, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Wet bescherming klokkenluiders. Gedeputeerde Staten hebben deze Regeling melding vermoedens van een misstand voor niet-werknemers op 21 maart 2023 vastgesteld. Daarmee kunnen ook andere personen met een werk gerelateerde relatie met de Provincie Limburg (bv leveranciers, sollicitanten en externen die werkzaam zijn voor de Provincie) melding doen van een misstand of een inbreuk op een Unierecht, en hoeft er voor hen geen onnodige discussie over het toepassingsbereik van de meldregeling te worden gevoerd. De regeling is te raadplegen via www.overheid.nl en gepubliceerd in het Provinciaal Blad. Inmiddels is de Wet bescherming klokkenluiders op 18 februari 2023 in werking getreden en vervangt de Wet Huis voor klokkenluiders. Vanwege deze wetswijziging wordt via de lijn van het IPO een wijziging voorbereid van de huidige, voor alle Provincies geldende Regeling melden vermoedens van een misstand.

Meldingen van (vermoedens) integriteitsschendingen

In 2023 is één integriteitsmelding over een medewerker ontvangen en in behandeling genomen overeenkomstig ons onderzoeksprotocol.

5.

Openbaar
bestuur Limburg

Burgemeester Jos Hessels:
“Integriteit is een basis-
voorwaarde binnen het
openbaar bestuur”

Burgemeester Jos Hessels was achtereenvolgens Tweede Kamerlid, gedeputeerde in Limburg en is nu burgemeester van Echt-Susteren. Hij weet dus hoe het er bestuurlijk en politiek aan toe gaat op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau.

Hessels sloot in 2021 als burgemeester aan bij de in 2013 in het leven geroepen Stuurgroep Kwaliteit Openbaar Bestuur, daarvoor 'Stuurgroep Integriteit Limburg' geheten. Met de naamswijziging werd de taakstelling van de stuurgroep uitgebreid met onder andere de thema's bestuurscultuur en ondermijning. De stuurgroep bestaat uit de commissaris van de Koning (voorzitter), de voorzitter van het Waterschap Limburg en momenteel negen Limburgse burgemeesters. Een van de taken van de stuurgroep is het bevorderen van de integriteit en het stimuleren van gewenst gedrag binnen de eigen organisatie, wat ook binnen de gemeente Echt-Susteren gebeurt.

RAAD COMMUNICEERT NIET RECHTSTREEKS MET AMBTENAREN

"We zijn op dit moment bijvoorbeeld onze integriteitsregels aan het updaten, met specifieke regels voor de gemeenteraad, het college van burgemeesters en wethouders en de gemeentelijke ambtelijke organisatie. Daarin wordt bijvoorbeeld aangesloten bij de wettelijke scheiding tussen de raad en ambtelijke organisatie. Raadsleden communiceren niet rechtstreeks met ambtenaren", begint Hessels. "Ook de ambtseed of -belofte behoort tot het integriteitsbeleid. Het afleggen van de eed of belofte duurt een halfuur en daarvan gaat het twintig minuten lang louter over integriteit."

'UITBLIJVEN MELDINGEN KAN ÓÓK OP EEN PROBLEEM DUIDEN'

Binnen de gemeente Echt-Susteren is er een intern meldpunt voor het melden van eventuele misstanden en er is ook een externe vertrouwenspersoon. "Daar is in al die jaren niet één melding van mogelijke integriteitsschending of ongewenst gedrag binnengekomen. Enerzijds is dat mooi. Het uitblijven van meldingen kan ook mogelijk deels verklaard worden vanuit de plattelandscultuur en onze hechte gemeenschap, waarin bepaalde waarden en normen stevig verankerd zijn. De mensen hier beschikken in het algemeen over een hoog incasseringsvermogen en hebben sterk de neiging samen te werken en elkaar te ondersteunen. Anderzijds kan het uitblijven van klachten ook op een probleem duiden. Daarom maken we werk van een bestuurscultuur waarin het melden van mogelijke misstanden gestimuleerd wordt", legt Hessels uit.

KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR BEGINT BIJ INTEGRITEIT

Hessels heeft als burgemeester een wettelijke zorgplicht voor integriteit binnen de gemeente. "Integriteit is een thema dat me als persoon en als bestuurder na aan het hart ligt. De Stuurgroep Integriteit Limburg werd niet voor niets omgevormd tot de Stuurgroep Kwaliteit Openbaar

Bestuur. Die kwaliteit van openbaar bestuur is afhankelijk van diverse factoren, maar valt of staat met integriteit. Integriteit is een basisvoorwaarde binnen het openbaar bestuur", vertelt Hessels.

INTEGRITEIT VRAAGT OM VOORTDURENDE ZELFREFLECTIE

Een gedragscode integriteit beschrijft specifieke waarden en normen voor bestuurders, volksvertegenwoordigers en ambtenaren. Het helpt bij het onderkennen en verminderen van integriteitsrisico's, maar kan niet in elke denkbare situatie voorzien. "Individuele integriteit vraagt om voortdurende zelfreflectie. Vroeg of laat komt iedereen dilemma's tegen die je aan het twijfelen brengen. Maak deze bespreekbaar", zegt Hessels.

GRENZEN ZIJN SUBJECTIEF

De laatste jaren is de maatschappelijke discussie verschoven van integriteit naar (on)gewenst en grensoverschrijdend gedrag. "Maar over wat voor wensen en wie zijn grenzen hebben we het dan? Kijk, het is duidelijk wanneer je een landsgrens overgaat. Die is objectief vastgesteld. Iemand's persoonlijke grenzen zijn per definitie subjectief. Natuurlijk is er bepaald gedrag waarvan het evident is dat het niet door de beugel kan, maar er is ook een grijs gebied", zegt Hessels.

"Het is daarom belangrijk dat iemand zijn of haar persoonlijke grenzen durft aan te geven. Dan gaat het ook over het vergroten van de weerbaarheid van het individu. Voor de duidelijkheid: dan bedoel ik niet dat iemand maar een dikke huid moet kweken en ongewenste omgangsvormen moet tolereren, maar dit juist zonder terughoudendheid ter sprake moet kunnen brengen. Anderzijds kan niet iedereen vrijuit van grensoverschrijdend gedrag beschuldigd worden, als die – in dat grijze gebied – soms multi-interpretabel zijn. In de stuurgroep praten we veelvuldig over hoe we een veilige werkomgeving kunnen creëren voor mensen", verduidelijkt Hessels.

VERVUILING BETEKENIS INTEGRITEIT

"Het is belangrijk om niet alles onder de noemer 'integriteit' te scharen. Integer handelen heeft te maken met het voorkómen van belangenverstrengeling – of zelfs maar de schijn daarvan – het melden van nevenwerkzaamheden, aannemen van geschenken, zorgvuldig omgaan met gevoelige en vertrouwelijke informatie et cetera. Als iemand er bijvoorbeeld niet van is gediend dat er met de vuist op tafel wordt geslagen tijdens een stevige discussie, heb je het over omgangsvormen. Niet over integriteit. Het is van het grootste belang dat het integriteitskader duidelijk omlind blijft", weet Hessels.

"Mij werd afgeraden een auto te kopen bij een plaatselijk auto-bedrijf."

Dr. Jos Hessels is sinds 1 juli 2011 (waarvan de eerste negen maanden waarnemend) burgemeester van Echt-Susteren. Daarvoor was hij twee jaar lid van Gedeputeerde Staten bij Provincie Limburg, na een periode van zeven jaar als Tweede Kamerlid. Hessels studeerde achtereenvolgens bestuurskunde, sociaal zekerheidsrecht en rechtswetenschappen. In 2018 promoveerde hij op het proefschrift Raad zonder raadgevers? Onlangs werd hij opnieuw herbenoemd als burgemeester van Echt-Susteren en inmiddels is hij de op één na langstzittende burgemeester in Limburg.

DE DEUGINDUSTRIE

“Het wordt ronduit gevaarlijk als zogenaamde integriteitskwesaties worden misbruikt om je te beschadigen. Als openbaar bestuurder of politicus sta je haast kansloos tegen een beschuldiging van niet-integer of grensoverschrijdend gedrag”, wijst hij naar het boekje *Kapot. Hoe vilein is de deugindustrie?* van Michiel de Vries, dat op tafel ligt. “Zo’n aantijging waait niet vanzelf over. Een integriteitsonderzoek, waarbij overigens in vier op de vijf gevallen de uitkomst al van tevoren vaststaat, heeft onherroepelijk consequenties voor de beschuldigde en zou als je het mij vraagt ook niet zonder gevolgen mogen blijven voor de melder, als die de beschuldiging uit zijn duim heeft gezogen. Daarom ben ik ook geen voorstander van anonieme meldingen en zou je mijns inziens vanuit goed werkgeverschap ook de beklagde moeten bijstaan”, bepleit Hessels.

CULTUURVERSCHILLEN

Hessels is sinds het begin van zijn politieke loopbaan in 2002 actief geweest in alle drie de bestuurslagen in het Nederlandse staatsbestel. “Doordat ik landelijk, provinciaal en lokaal actief ben geweest, heb ik een brede kijk op de thema’s integriteit en omgangsvormen, en ben ik in dezen ook tegen de nodige cultuurverschillen aangelopen”, vertelt hij.

“Als kamerlid kwam ik natuurlijk ook veel boven de rivieren. De lunch was daar een broodje kaas en een glas melk. Als ondervoorzitter van het Beneluxparlement stak ik echter ook vaak de grens met België over. Dan moet je niet vreemd opkijken als je wordt onthaald met champagne. Dat wordt daar simpelweg als gastvrij gezien, terwijl enkele personen uit het gezelschap met wie ik daar was zich er onprettig bij voelden”, rakelt Hessels een anekdote op.

KOOP LOKAAL, MAAR NIET ALS BESTUURDER

“Natuurlijk kun en mag je niet met een aannemer in een driesterrenrestaurant gaan eten tijdens een aanbesteding. Maar moet je dan een drankje afslaan als je na het afronden van het project diezelfde aannemer toevallig tegen het lijf loopt in de kantine van de plaatselijke voetbalvereniging?” vraagt Hessels retorisch. “Integriteitsregels moet je nauw nemen, maar we moeten ook niet doorslaan. Zo werd mij toen ik net burgemeester was tijdens een integriteitscursus afgeraden een auto te kopen bij een plaatselijk autobedrijf. Ik had dat niet gedaan en kreeg in het dorp alleen maar complimenten omdat ik de lokale ondernemer steunde. Sommige integriteitsdeskundigen hebben geen enkel gevoel voor lokale zeden en gebruiken. Toch vormen die de basis van een geaccepteerd normenkader”, besluit hij. ■

REFLECTIE COMMISSARIS VAN DE KONING

Mijn zorgplicht voor het bevorderen van de integriteit binnen de provincie reikt tot buiten de muren van het Gouvernement en strekt zich uit over de 31 Limburgse gemeenten en het Waterschap Limburg. De zorg voor integriteitsbevordering binnen een gemeente ligt bij de burgemeester. En in het geval van het waterschap bij de dijkgraaf. Deze Limburgse burgemeesters, de dijkgraaf en ik delen een gezamenlijke verantwoordelijkheid die met onze zorgplicht samenhangt. Daarom werken we verregaand samen op het brede terrein van Kwaliteit Openbaar Bestuur Limburg, onder meer op het gebied van integriteit. Dat doen we vrijwillig en op basis van gelijkwaardigheid. Ons belangrijkste doel is het bevorderen van de bestuurlijke samenwerking, gericht op de kwaliteit van het openbaar bestuur, onder andere voor de belangrijke pijler integriteit. We stimuleren bijvoorbeeld nieuwe ontwikkelingen of beleid om integriteitsrisico's te voorkomen. De samenwerkingsstructuur bestaat uit een stuurgroep van Limburgse burgemeesters en de dijkgraaf, ondersteund door een ambtelijke werkgroep. De stuurgroep is in 2023 een aantal keren bij elkaar gekomen om het te hebben over actuele thema's op het gebied van bestuurscultuur, integriteit en ondermijning. Ten slotte heb ik als commissaris van de Koning als taak om in een gemeente of bij het waterschap te adviseren of bemiddelen als de bestuurlijke integriteit in het geding is of als er sprake is van verstoorde bestuurlijke verhoudingen. ■

5.1 Samenwerking bestuurlijk Limburg

Op grond van de Provinciewet ziet de commissaris van de Koning toe op een goede samenwerking van de Provincie met andere Provincies en andere overheden. Daarnaast bevordert hij de bestuurlijke integriteit van de provincie. Verder heeft de commissaris van de Koning als taak het adviseren en bemiddelen bij verstoorde bestuurlijke verhoudingen in een gemeente op het moment dat de bestuurlijke integriteit van een gemeente in het geding is.

Bekijk de website www.integriteitlimburg.nl

Bijeenkomsten Stuurgroep Kwaliteit
Openbaar Bestuur

Stuurgroep Kwaliteit Openbaar Bestuur (KOB)

De in 2013 in het leven geroepen Stuurgroep Integriteit Limburg werd in 2022 omgevormd tot een Stuurgroep Kwaliteit Openbaar Bestuur met een verbrede taakstelling. De Stuurgroep KOB deelt kennis, jaagt aan, stimuleert nieuwe ontwikkelingen en bespreekt dilemma's. Actuele thema's zijn ondermijning, de positie van de burgemeester binnen het gemeentebestuur en veiligheid van bestuurders. Naast de reguliere vergaderingen is in 2023 een aantal brainstormbijeenkomsten georganiseerd met enkele leden van de Stuurgroep KOB. In deze brainstormbijeenkomsten is binnen het brede aandachtsgebied de focus van de Stuurgroep KOB voor de korte termijn bepaald, in samenwerking met de ambtelijke werkgroep. De resultaten hiervan worden begin 2024 opgeleverd.

Klankbordgesprekken

De commissaris van de Koning bespreekt regelmatig met de burgemeesters nadrukkelijk de kwaliteit van het openbaar bestuur in hun gemeente. Daarbij komen bijvoorbeeld bestuurlijke integriteit, ondermijning en veiligheid van de burgemeesters aan de orde. In 2023 heeft de commissaris van de Koning – onder meer tijdens zijn ambtsbezoeken – ook gesproken met gemeenteraden en colleges over bestuurscultuur in algemene zin of over meer specifieke vraagstukken. We zien de laatste jaren ook steeds vaker dat raadsfracties, individuele raadsleden en/of wethouders zich tot de commissaris van de Koning richten voor wat betreft de kwaliteit van het openbaar bestuur in hun gemeente.

5.2 Beleidskader verboden handelingen

Als portefeuillehouder integriteit is de commissaris van de Koning belast met de uitvoering van het Beleidskader verboden handelingen. De Gemeentewet benoemt voor raadsleden een aantal verboden handelingen, bijvoorbeeld het als advocaat of adviseur werkzaam zijn voor de gemeente of het gemeentebestuur. Voor wethouders en burgemeesters geldt eenzelfde soort bepaling in de Gemeentewet. Gedeputeerde Staten kunnen voor het aangaan van overeenkomsten aan raadsleden en wethouders een ontheffing verlenen. De commissaris van de Koning kan een ontheffing aan een burgemeester verlenen. De ontheffing wordt verleend mits het belang van de gemeente of derden niet wordt geschaad en de aanvrager niet wordt bevoordeeld.

Ontheffingen voor verboden handelingen verleend door Gedeputeerde Staten

In de Waterschapswet zijn voor de leden van het algemeen en dagelijks bestuur soortgelijke bepalingen opgenomen. Ook hier kunnen Gedeputeerde Staten een ontheffing verlenen voor het aangaan van overeenkomsten met het Waterschap. De commissaris van de Koning kan voor de voorzitter van een waterschap een ontheffing verlenen.

5.3 Voordracht ter vernietiging

Op grond van de Gemeentewet kan een besluit of een niet-schriftelijke beslissing worden vernietigd als dit besluit of deze beslissing in strijd is met het recht of het algemeen belang. Het college van Gedeputeerde Staten kan dit aan de betrokken minister mededelen. Een besluit of beslissing wordt alleen vernietigd als vernietiging gerechtvaardigd is en dit in verhouding staat tot het doel. We zien de laatste tijd steeds meer dat derden zich rechtstreeks tot Gedeputeerde Staten richten met het verzoek om een besluit van een gemeenteraad en/of college ter vernietiging voor te dragen. Dit gebeurt vaak nadat de desbetreffende burgemeester dit heeft geweigerd.

Verzoeken tot vernietiging van een raadsbesluit ingediend bij Gedeputeerde Staten

5.4 Bemiddelingsverzoeken

Ook in 2023 blijkt dat burgers de weg hebben gevonden naar de commissaris van de Koning en Provincie Limburg op het moment dat zij in een conflict zijn geraakt met een gemeente, een woningcorporatie of een andere overheidsinstantie. Bemiddelingsverzoeken kunnen verschillende achtergronden hebben, bijvoorbeeld een conflict bij het verlenen van een vergunning, een geschil met een gemeente, het niet in contact komen met een gemeente of verschil van inzicht met woningcorporaties. Interventie door de commissaris van de Koning en het toepassen van hoor en wederhoor kunnen helpend zijn. Waar aan de orde wordt doorverwezen naar de Nationale Ombudsman.

Bemiddelingsverzoeken

5.5 Ondermijnende criminaliteit en Bibob

Ondermijnende criminaliteit is een groeiend maatschappelijk probleem. Het is een vorm van misdaad waarbij criminelen gebruik maken van legale diensten of structuren van onder andere de overheid. Als de georganiseerde misdaad zich vermengt met de bovenwereld en de overheid probeert te gebruiken, ondermijnt en bedreigt dit de maatschappij en de rechtsstaat.

In de strijd tegen ondermijning en oneigenlijke beïnvloeding zetten we samen met het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) Limburg in op een breed offensief van de gezamenlijke Limburgse overheid tegen ondermijning. We versterken de eigen organisatie en ondersteunen de Limburgse gemeenten en het waterschap.

In 2023 zijn om de bewustwording intern te vergroten bijna alle clusters van de Provincie Limburg via lunchbijeenkomsten over de thema's ondermijning en Bibob geïnformeerd. De lijnen met het Netwerk Weerbaar Bestuur zijn verstevigd en ook in interprovinciaal verband (IPO) is de aandacht voor ondermijning en Bibob vergroot.

De uitvoering van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) is in 2023 verder geïntensiveerd. Het provinciale Bibob-team is uitgebreid met een extra onderzoeker. Per 1 december 2023 is de functie van de kwartiermaker ondermijning & Bibob overgegaan naar de functie van programmaregisseur weerbare overheid.

Eind 2023 is de Limburgse Norm opgeleverd. In nauwe samenwerking en onder leiding van het RIEC, hebben de 31 gemeenten, het waterschap en de Provincie dit handelingskader opgesteld en onderschreven. De Limburgse Norm bevat ambitieuze doelstellingen om ondermijning vanuit een groeimodel aan te kunnen pakken.

De geschetste aanpak stelt ons in staat de weerbaarheid van de Limburgse overheid tegen ondermijning te vergroten. De ingezette processen zullen we in 2024 verder uitwerken en doorzetten. Provinciale Staten zullen op de hoogte gehouden worden van de ontwikkelingen.

Bekijk de website www.limburgsnorm.nl

Commissaris van de Koning
Emile Roemer: “Integriteit
is en blijft de belangrijkste
pijler onder vertrouwen”

Het adagium ‘horen, zien en zwijgen’ kent u ongetwijfeld. Deze moraliserende uitspraak is afkomstig uit de leer van Confucius en wordt vaak afgebeeld door een beeldengroep van drie apen, met respectievelijk de handen op de oren, voor de ogen en voor de mond.

Tegenwoordig wordt dat vaak geïnterpreteerd als: wat je ook hoort of ziet, houd je mond erover. Dat staat haaks op wat Confucius zijn leerlingen wilde bijbrengen. Namelijk om geen kwaad over anderen te spreken. Niet om je in stilzwijgen te hullen over het kwaad dat je ziet of hoort. Ik maak er in relatie tot het thema integriteit dan ook liever 'horen, zien en praten' van. Oftewel: als je iets hoort of ziet dat tegen het fatsoen en tegen de goede manieren indruist: praat er dan juist over.

In 2024 zetten we verder in op de doorontwikkeling en implementatie van de bevordering van de kwaliteit van het openbaar bestuur. We ontwikkelen het nieuwe brede loket voor meldingen door, zorgen voor een goede implementatie van de gewijzigde ambtelijke en bestuurlijke gedragscodes, houden onze onderzoeksprotocollen kritisch tegen het licht en blijven intern en extern in gesprek over integriteit. Daarnaast blijven we landelijke ontwikkelingen op de voet volgen en vertalen we deze naar de Limburgse context. Zo wordt in het recente jaarverslag van de Raad van State bijvoorbeeld gewaarschuwd dat het functioneren van

“Als je iets hoort of ziet dat tegen het fatsoen en tegen de goede manieren indruist: praat er dan juist over.”

de rechtsstaat in het gedrang kan komen als de kwetsbare vertrouwensrelaties tussen overheid en burgers niet verbeteren. Het vergroten van het vertrouwen van de Limburgers in onze provincie gaat verder dan het doorontwikkelen en waar nodig vernieuwen van ons integriteitsbeleid. Het draait ook om de manier waarop we de komende jaren invulling gaan geven aan de transformatie naar een responsieve overheid, die naast de burger staat.

De Stuurgroep Kwaliteit Openbaar Bestuur blijft ook in 2024 de voortrekkersrol vervullen voor wat betreft bestuurlijke samenwerking in de provincie op het gebied van bestuurscultuur, integriteit en ondermijning. Zo wordt het reeds gecreëerde draagvlak voor veranderingen verder verbreed en bouwen we, samen met onze partners in het openbaar bestuur in Limburg, verder aan de doorontwikkeling van de Limburgse integriteitsstructuur en integriteitscultuur. Integriteit is en blijft immers de belangrijkste pijler onder vertrouwen. Om verder te werken aan dat vertrouwen, blijft het nodig die pijler voortdurend te onderhouden en versterken. ■

COLOFON

Waar in dit jaarverslag wordt verwezen naar codes en regelingen, betreft dit de op 1 juni 2024 meest recent vastgestelde versie.

Redactie

Met bijzondere dank aan de collega's van de Provincie Limburg voor hun tekstuele bijdrage aan dit jaarverslag.

Interviews

Ron Meijers, Taaladmiraal Copywriting, Nuth

Fotografie interviews

Dick Holthuis Photography

Basisvormgeving

Design & Media, Cluster Strategie en Communicatie,
Provincie Limburg

Lay-out

Crasborn Communicatie Vormgevers,
Valkenburg aan de Geul

© 2024 Provincie Limburg, Maastricht

